

Meest gestelde vragen 50% lokaal eigendom

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land gestreefd wordt naar 50% eigendom van de lokale omgeving. Energie Samen en de Natuur en Milieufederaties hebben deze afspraak ingebracht en uit onderhandeld in het Klimaatakkoord. In deze Q&A geven zij antwoord op de meest gestelde vragen. Dit document is een aanvulling op de [factsheet 50% eigendom van de lokale omgeving](#).

1) Gaat dit om een regeling?

Nee, het gaat om een afspraak in het Klimaatakkoord. Het is niet afdwingbaar, maar het is een richtlijn over participatie bij grootschalige duurzame energieprojecten. Alle partijen die betrokken waren bij het tot stand komen van het Klimaatakkoord hebben afgesproken dat grootschalige duurzame energieprojecten op deze manier ontwikkeld worden. Deze afspraak of richtlijn kan worden overgenomen in lokale beleidskaders, waardoor elke initiatiefnemer zich eraan moet houden.

2) Voor welke projecten geldt het?

Het streven naar 50% lokaal eigendom geldt voor nieuwe grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land (>15kW). Daarmee worden nieuwe windparken en zonneparken bedoeld. Het gaat om 50% op projectniveau. Het is een algemeen streven op landelijk niveau, dus het landelijke eindbeeld moet zijn dat alle projecten straks optellen tot 50% lokaal eigendom.

3) Waarom is 50% lokaal eigendom belangrijk?

Het is een middel om draagvlak voor de energietransitie te versterken, omdat de baten van een project in de regio blijven. En lokaal eigendom betekent niet alleen financieel eigendom, maar ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de

buurkracht.

omgeving om vanaf het begin af aan een energie-initiatief goed te ontwikkelen. Het draagt dus bij aan een gelijkwaardig, open en transparante samenwerking met andere partijen.

4) Wat is eigendom?

Eigendom betekent financiële participatie *plus* zeggenschap. Dit is anders dan alleen financiële participatie waarbij geen zeggenschap van de omgeving is geregeld. Een voorbeeld van financiële participatie zonder zeggenschap is het uitgeven van obligaties aan het eind van het ontwikkelproces.

Met eigendom heb je zeggenschap over het proces en over de geldstromen. Bij eigendom en zeggenschap hoort ook ondernemen en risico nemen wanneer je het project gaat ontwikkelen. Net als bij alle andere ontwikkelaars van wind- en/of zonneprojecten

5) Mag het ook meer of minder zijn?

Ja, het kan ook meer zijn. Bij bijvoorbeeld een samenwerking tussen bewoners en lokale agrarische grondeigenaren kan wel tot 100% lokaal eigendom worden bereikt. Grondeigenaren bepalen immers zelf wie er van hun grond gebruik maakt.

De initiatiefnemer van een duurzaam energieproject betreft de lokale omgeving bij het maken van de keuze over participatie. Het kan zijn dat er uit het proces met de omgeving naar voren komt dat de lokale omgeving geen behoefte heeft aan eigendom. In het proces kan dan ook gekozen worden voor een andere vorm van participatie. Op welke manieren de omgeving kan meedoen met een project, wordt gepubliceerd in de Participatiewaaier van de [NVDE](#).

Ontwikkelen en/of beheren van een project in een 50-50 verhouding biedt een uitgangspunt voor een gelijkwaardige samenwerking tussen ontwikkelaar en omgeving, waarbij in gezamenlijkheid beslissingen genomen worden. Daarom staat 50% eigendom van de lokale omgeving als streven in het Klimaatakkoord.

6) Wanneer ben je een initiatiefnemer?

Iedere partij die het initiatief neemt om een windpark of zonnepark te ontwikkelen is initiatiefnemer. Ook een energiecoöperatie die een project wil ontwikkelen is dus een initiatiefnemer voor wie de afspraken over het organiseren van participatie gelden.

7) Is één lokale eigenaar voldoende?

Het bevoegd gezag beoordeelt of het proces rondom nieuwe zonne- en windprojecten goed is doorlopen, en of de lokale omgeving daarbij in voldoende mate betrokken is. Dit sluit aan bij de aankomende [Omgevingswet](#). Het bevoegd gezag is meestal de gemeente of de provincie.

Wanneer bijvoorbeeld één lokale coöperatie eigenaar wordt van de helft van een windproject dan kan dat voldoende zijn, omdat alle inwoners uit de lokale omgeving

buurkracht.

lid kunnen worden van de coöperatie en daarmee mede eigenaar kunnen worden en medezeggenschap krijgen. Maar ook meerdere lokale initiatiefnemers kunnen samen opgeteld 50% in eigendom hebben, zo lang zij er maar voor zorgen dat de lokale omgeving mee kan doen. Of ze dat meedoen op een goede manier invullen, beoordeelt het bevoegde gezag.

Eén lokale ondernemer die de helft van een project in eigendom heeft, maar waarbij de revenuen niet of nauwelijks terugvloeien naar de lokale omgeving en/of waarbij de omgeving niet betrokken wordt, is *niet* hoe 50% lokaal eigendom bedoeld is. De achterliggende gedachte hiervan is immers *eigendom en zeggenschap* van de lokale omgeving.

8) Wat is de lokale omgeving?

Er is geen landelijk afgesproken beschrijving van wat de lokale omgeving van een project is. Welke burgers, (agrarische) grondeigenaren, bedrijven of andere organisaties onderdeel zijn van de lokale omgeving wordt lokaal en per project bepaald. Het is dus maatwerk.

Het bepalen wie onderdeel van de lokale omgeving is, is een belangrijk onderdeel van het participatieproces met de omgeving.

9) Is de gemeente gelijk aan de lokale omgeving?

Nee, de gemeente (als organisatie) kan wel eigenaar zijn van een energieproject, maar de gemeente is niet gelijk aan de lokale omgeving van een project. Als de gemeente zelf een project ontwikkelt, dan is de gemeente vanuit die rol ook een initiatiefnemer.

De geografische gemeente hoeft ook niet gelijk te zijn aan de lokale omgeving. Ligt een energieproject bijvoorbeeld tegen de gemeentegrens, dan kunnen ook de omwonenden van de buurgemeente bij de lokale omgeving horen.

Het bepalen wie onderdeel van de lokale omgeving is, is een belangrijk onderdeel van het participatieproces met de omgeving, zie ook punt 8.

10) Krijgt de omgeving de helft van het energieproject cadeau?

Nee, wanneer de lokale omgeving (mede-)eigenaar wordt van een wind- en of zonnepark, dan hoort daar ook investeren en ondernemen bij, net zoals dat voor alle projectontwikkelaars geldt. Hoeveel de omgeving zelf wil ondernemen, is onderdeel van de lokale afspraken.

Samen een project ontwikkelen en/of beheren kan bijvoorbeeld in de vorm van een coöperatie. Lees meer over het oprichten van een coöperatie en welke keuzes je daarin kan maken in het kennisdossier [Organisatie](#).

Een gemeente of provincie kan vanuit beleidsdoelstellingen ondersteunen om het risico van ondernemen te verminderen. Landelijk wordt er door InvestNL,

buurkracht.

de natuur en
milieufederaties

Groenfonds en **Energie Samen** een Ontwikkelfonds voor energiecoöperaties opgezet. Provincies kunnen hieraan meedoen.

11) Waar moet je nog meer op letten?

Lokaal eigendom is een middel voor de omgeving om zeggenschap te hebben over het project én over de besteding van de baten. In de Nederlandse wet is de juridische entiteit de coöperatie hier het meest geschikt voor. Het is een onderneming waarbij democratisch zeggenschap vastgelegd is. Wat de beste manier is om een coöperatie op te zetten heeft de internationale organisatie **ICA** in **7 coöperatieve principes** uitgewerkt.

Dit is een uitgave van de participatiecoalitie:

buurkracht.

